

પાણીના પ્રકારો

નીચે દર્શાવેલા પાણીથી પાકી (પવિત્રતા) પ્રાપ્ત થાય છે :

- (૧) વરસાદનું પાણી, ઝાકળ અને બરફનું પાણી, સમુદ્ર, ફૂવા, નળ અને જરણાઓનું પાણી વગેરે, અર્થાત્ સામાન્ય રીતે જેને પાણી કહેવામાં આવે છે.
- (૨) માનવી અને પશુનું એહું પાણી, અર્થાત્ પીધા પછી બચેલું પાણી. પશુઓમાં હુક્કર અને ફૂતરાનું એહું પાણી પાક (પવિત્ર) નથી હોતું. હજરત આઈશા ﷺ થી રિવાયત છે કે હું માસિક-ધર્મમાં પાણી પીતી હતી અને એ જ પાણી રસૂલુલ્લાહ ﷺ ત્યાં જ મોહું લગાવીને પીતા હતા જ્યાંથી હું પીતી હતી. (મુસ્લિમ) એક અન્ય રિવાયતમાં છે કે રસૂલુલ્લાહ ﷺ ને પૂછવામાં આવ્યું કે શું ગઢેડાના એઠા પાણીથી અમે વુજૂ કરી શકીએ છીએ ? તો આપ ﷺ એ ફરમાવ્યું કે હા, અને બધા પશુઓના એઠાં પાણીથી આપણે વુજૂ કરી શકીએ છીએ. (દારે કુતની, બયહકી) બિલાડીના એઠા પાણીના સંદર્ભમાં આપ ﷺ એ ફરમાવ્યું :

«إِنَّهَا لَيْسَتْ بِنَجَسٌ؛ إِنَّهَا مِنَ الطَّوَافِينَ عَلَيْكُمْ وَالطَّوَافَاتِ»

અર્થાત્, આ ‘નજસ’ (અશુદ્ધ) નથી. આ તો તમારા ધરોમાં આવવા-જવાવાળી છે. (મોટાભાગના હદીસેતાઓ)

- (૩) એવું પાણી, જેમાં કોઈ પવિત્ર-શુદ્ધ વस્તુ થોડી માત્રામાં ભળી જાય, જેમ કે સાખુ, લોટ વગેરે. બસ, તેના ભળવી જવાથી પાણીનો રંગ ન બદલાય અને ન તેનો સ્વાદ ખરાબ થાય.
- (૪) મોટી માત્રામાં પાણી કે જો તેમાં થોડીધાણી ‘નજસ’ વસ્તુ પણ મળી જાય, પણ ન તેનાથી પાણીનો રંગ બદલાય અને ન સ્વાદ; તો પાક (પવિત્ર) જ રહેશે; જેમ કે નદી, નહેર કે ફૂવો વગેરેમાં ગંદકી અને ‘નજસત’ વગેરે પડી જાય.

પાકી માટે નિરૂપયોગી પાણી :

- એ પાણી, જેમાં કોઈ પાક વસ્તુ પડી જાય અને તેના કારણે તેનો સ્વાદ, રંગ અને ગંધ બદલાઈ જાય.
- એ પાણી, જેમાં કોઈ ‘નજસ’ વસ્તુ પડી જાય અને પાણીનો રંગ, સ્વાદ અને ગંધ બદલાઈ જાય.
- ફૂતરા અને હુક્કરનું એહું પાણી. રસૂલુલ્લાહ ﷺ નો ઈરશાદ છે :

«إِذَا شَرَبَ الْكَلْبُ فِي إِنَاءٍ أَحَدِكُمْ فَلْيَغْسِلْهُ سَبْعًا»

અર્થાત્ જ્યારે ફૂતરો કોઈ વાસણમાં મોહું નાખી દે, તો તેને સાત વાર ધુઓ. (મુતાફિક અલયહી)

પાકી (પવિત્રતા) પ્રામ કરવાની રીત :

- જો વ્યક્તિના શરીર કે તેના કપડાં પર ‘નજસત’ લાગી જાય, તો તેને ધોઈ લેવા જોઈએ, ત્યાં સુધી કે ‘નજસત’ દૂર થઈ જાય.
- જો જમીન પર કોઈ એવી ‘નજસત’ હોય, જે દેખાતી હોય, જેમ કે મળ વગરે, તો તેને વિવિસર-બરાબર સાફ કરવું જોઈએ, અને જો દેખાતી ન હોય એવી ‘નજસત’ હોય, જેમ કે પેશાબ, તો તેનું સૂકાઈ જવું જ તે જમીનની પાકી છે, અથવા તેના પર પાણી નાખી દેવું જોઈએ.
- જો કોઈ મુદ્દરના ચામડાનો ઉપયોગ કરવો છે, તો તે ચામડાને કેળવી (પકાવી) લેવું જોઈએ, પછી પાક કરી લેવું જોઈએ. રસૂલુલ્હાહ ﷺ એ ફરમાવ્યું કે એ દરેક ચામડું જેને કેળવી કે પકાવી લેવામાં આવ્યું હોય તે પાક છે. (મુતાફિક અલયહી)
- જો જૂતા (પગરખા)માં ‘નજસત’ લાગી જાય તો તેને જમીન પર ઘસી નાખવું જોઈએ અથવા બીજ કોઈ વસ્તુથી ઘસીને સાફ કરી લેવા જોઈએ.
- જો વ્યક્તિને કોઈ એવી વસ્તુ લાગી જાય, જેના વિશે તેને ખબર ન હોય કે તે પાક છે કે નાપાક છે, તો તેને પવિત્ર જ સમજે, વિનાકારણ સંદેહમાં પડીને પરેશાન ન થાય, સિવાય કે તેના વિશે મોટી સંભાવના એ હોય કે તે નાપાક છે, તો તેને ધોઈ નાખવી જોઈએ.
- જો વ્યક્તિને એ વાતની ખબર હોય કે ‘નજસત’ લાગી છે, પણ કપડાંમાં ક્યાં લાગી છે તેની ખબર પડી શકતી ન હોય, તો આખા કપડાંને ધોઈ લેવું જોઈએ.

જાજરુ જવું :

આ દરેક માનવીની મ્રાકૃતિક જરૂરત છે. આનાથી બે રીતે પાકી પ્રામ કરી શકાય છે :

- (૧) પાણીનો ઉપયોગ કરીને. અલ્લાહ ત્રાલાઅ૰ કુર્અનમાં અન્સારની એટલા માટે પ્રશંસા કરી છે કે તેઓ જાજરુ પછી પાણીનો ઉપયોગ કરતા હતા. ફરમાવ્યું :

﴿فِيهِ رِجَالٌ يُحِبُّونَ أَن يَنْظَهُرُوا وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُطَاهِرِينَ ﴾ التوبه: ١٠٨﴾

અનુવાદ : “તેમાં એવા લોકો છે, જેઓ પવિત્ર રહેવાનું પસંદ કરે છે અને અલ્લાહને પવિત્રતા અપનાવવાવાળા જ પસંદ છે.” (સૂર: તौબા, આ. ૧૦૮)

- (૨) પાણીના બદલે માટીનો ઢેલો, પથ્થર કે તેના સિવાય કોઈ અન્ય વસ્તુ. બંને રીતોનો એકી સાથે ઉપયોગ ‘મુસ્તહબ’ (ઈચ્છનીય) છે.

